

ÖFVERSIGT
AF
KONGL.
VETENSKAPS-AKADEMIENS
FÖRHANDLINGAR.
ELFTE ÅRGÅNGEN.
1854.

Med fem taflor.

---

^c
^ STOCKHOLM, 1855.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

attenuata, postice oppositæ valde approximata, in femina majore, latiore et lineis duabus epistomatis longitudinalibus, latis, flavo-aureis, a radice antennarum usque ad aperturam oris fusco-marginatam continuatis, linea media nigra, nitida, parum angustiori distinctis. *Oculi* fuscis. *Proboscis* nigro-fusca, *labiis* fusco-testaceis. *Palpi* nigro-fuscis. *Antennæ* nigræ, *seta* fusco-ferruginea. *Thorax* niger, subopacus, pleuris nitidioribus, pilis flavescentibus erectis pubescens, callis humeralibus flavo-aureis, maculis pleurarum concoloribus utrinque binis mox ante basin alarum supra pedes intermedios locatis, superiore oblonga transverse posita, inferiore subrotunda, et striis denique in dorso 4 angustis, flavo-aureis, lineas 2 remotas et longe interruptas formantibus, anterioribus parallelis, posterioribus parum divergentibus, basin vel apicem thoracis haud attingentibus. *Scutellum* æneo-nigrum, nitidum, lunula flavo-aurea dimidiam latitudinem occupante. *Abdomen* æneo-nigrum, nitidum, fasciis in mare 7, in femina 9 flavo-aureis, segmento primo fascia solitaria apicali, integra, angusta, latera versus paullo dilatata, reliquis segmentis (in mare 2—4, in femina 2—5) fasciis duplicibus, sub margine connexis, anteriore ante medium segmenti sita latiore, medio anguste interrupta, posteriore apicali, angustiore, integra, latera versus attenuata. Fascia secunda oblique posita, subarcuata, paullo latius interrupta, ceteræ subtransversæ, rectæ, 1, 3 et 5 reliquis angustiores. Spatia nigra inter fascias 1 et 2, 2 et 3, 4 et 5, 6 et 7 latiora. Anus maris flavo-aureus, femine vagina nigro-fusca. *Venter* niger, segmentis omnibus apice anguste ferrugineis et fasciis subbasalibus, simplicibus, angustis, flavo-aureis, in mare fascia segmenti secundi maculis 2 parvis, longe remotis formata, tertii anguste interrupta, quarti integra. *Alæ* subhyalinæ, versus apicem juxta nervos longitudinales, ad nervos transversos et ad junctionem nervi tertii et quarti haud longe a medio marginis externi indeterminate leviter infuscatæ, nervis rufescenti-testaceis. *Squamæ subalares* pallide testaceæ, in vivis ferrugineæ (ГОРСКИ). *Halteres* toti rufescentes. *Pedes coxis* nigro-fuscis, *trochanteribus* fusco-ferrugineis, *femoribus* rufo-testaceis, subtus ad medium infuscatis, *tibiis* flavo-testaceis, *tarsis* testaceis, apicem versus infuscatis, *pulvillis* pallidis, *unguibus* divaricatis, apice nigris.»

4. *Nya svenska mineralier.* — Hr Igelström hade inlemnat följande beskrifning öfver tvenne mineralier, hvilka på Prof. L. SVANBERGS laboratorium blifvit kemiskt analyserade:

»Svanbergit, ett nytt mineral från Horrsjöberget, Ny socken, Elfdahls härad, Wermland.

Svanbergit har jag, till ära för Hr Professorn L. F. SVANBERG, kallat ett nytt, af mig i Horrsjöberget, Ny socken, Elf-

dahls härad, Wermland, upptäckt och analyseradt mineral, hvilket förekommer på en gång i kvartzfels i sällskap med kyanit, pyrophyllit, lazulit, glimmer, quartz och jernglans.

Svanbergiten är kristalliserad i monoklinoëdriska octoëdrar och deraf härledda långsträckt kristallformer. Kristallerna äro blekröda, halfgenomskinliga, med en tydlig genomgång, paralell med basiska planet, efter hvilken de med lätthet låta klyfva sig. Pulfret är blekrödt. Eg. v. = 3,30. Hårdheten = 5.

Svanbergitens blåsrörs-förhållanden äro följande. I kolf ger den ett ymnigt surt vatten. På kol, enbart, affärgar sig, men smälter ej ens i tunnaste kant. Blandad med soda och påblåst med reduktions-låga, gifver den röd hepar, som med vatten blir grön och vid tillsats af utspädd salpeter- eller saltsyra utvecklar ymnigt vätesvafva. I borax på platinatråd löser sig lätt till en klar-perla, som i värme är svagt jernfärgad. I fosforsalt löser sig lätt till ett färglöst klart glas, under stark gasutveckling. Med kobolt-solution ger vacker blå färg.

Det mest finflammade pulfver af detta mineral är olösligt i syror, äfven i koncentrerade och vid kokning. Endast partielt sönderdelas det, och väl så, att en hvit återstod bildas, på hvilken syror icke vidare synas hafva någon verkan. Om man glödgar mineralet i små stycken i platinadegel, så inträffar det fenomenet, att den vid degelns begynnande rödglödning liksom fattar eld och sönderspringer. Glödgningsförlusten efter fyra repeterade glödningar uppgick till 14,09 procent. Härvid blef vigtsförlusten allt mindre och mindre för hvarje repeterad glödning. Smält med soda i platinadegel sönderdelas mineralet lätt, och den glödgade massan är utan återstod löslig i syror. Denna lösning, försatt med salpetersyra, gifver vid några dropars tillsats af molybdensyrad ammoniak den bekanta fosforsyre-reaktion.

Enligt af mig gjord analys innehåller Svanbergiten på 100 delar:

Svafvelsyra	17,32
Fosforsyra	17,80
Chlor	spår
Lerjord	37,84
Kalkjord	6,00
Jernoxidul	1,40
Natron	12,84
Vatten	6,80.
	<hr/>
	100.

Det måste dock medgifvas, att dessa ziffertal ännu icke göra anspråk på någon större säkerhet hvad elementernas blandningsförhållanden uti mineralet beträffar, utan att de snarare må betraktas såsom endast uttryckande dess ungefärliga procentiska sammansättning, hvarföre äfven korrektioner för dessa tal utan fråga komma att göras vid en framtida noggrann undersökning.

Lazulith från Horrsjöberget, Ny socken, Elfdahls härad, Wermland.

Enligt tvenne öfvererenstämmande analyser, verkställda efter olika metoder, har jag erhållit lazulithens procentiska sammansättning som följer:

Fosforsyra	42,52
Lerjord	32,86
Talkjord	8,58
Kalkjord	spår
Jernoxidul	10,55
Manganoxidul	spår
Vatten	5,30.
	<hr/>
	99,81.

Sp. v. = 2,78.

Horrsjöbergets lazulith ger blått streck och pulfver samt är genomskinande i mindre splittrar med vacker blå färg. Diggerad med saltsyra i värme, verkar syran så, att jern upplöses och ett grönt pulfver bildas på mineralets yta. I stark

värme löser koncentrerad svafvelsyra, efter längre tids digestion, allt jern, under det att en hvit återstod kvarstannar, som icke mera förändras af syror. Fluorvätesyra verkar på samma sätt. Glödgadt, förändras mineralets färg och blir rostbrun samt porös, under det att vatten bortgår. I smältning med en blandning af kolsyradt kali och kolsyradt natron sönderdelas det fullständigt, och man erhåller en klar lösning vid tillsats af saltsyra. För blåsrör ger det tillkänna närvaron af mangan. Till yttre utseendet liknar Horrsjöbergets lazulith den från Salzburg.»

---

5. *Bref från naturforskaren Hr J. WAHLBERG.* — Sekreteraren meddelade följande utdrag ur bref från sin bror, som nu anträdt sin andra naturhistoriska resa i det södra Afrika:

»Den 44 November kl. 7 på morgonen lemnade jag London, ankom kl. 10 f. m. till Southampton, gick ombord på det ståtliga skrufskeppet *Indiana*, och afseglade kl. $\frac{1}{4}$ e. m. till Plymouth, på hvars redd vi följande morgon ankommo. Här var jag sysselsatt att kopiera min karta öfver Limpopo och afsände den i bref till D:r HODGKIN, för att af honom vidare befordras till ARROWSMITH, hvilken jag i London besökte och af hvilken jag till skänks erhöll åtskilliga nyare afrikanska kartor. Vi lemnade Plymouth den 45 på e. m. När vinden är god segla vi, ty fartyget är tackladt alldeles som ett skepp, och när vinden är för svag eller vidrig är skrufven i gång. Den 26 Nov. på e. m. kom jag i land på St Vincent, som åtminstone denna årstid var en bland de torraste och på naturalster fattigaste platser jag någonsin besökt, och dess ringa befolkning, en blandad race af Negrer och Portugiser, mycket mörk. Der odlades visserligen något majs, vattenmeloner etc., men i ringa mängd, och de ståtliga apelsiner vi erhöilo till köps kommo från St Antonio, en betydligt större ö, hvilken vi passerade helt nära. Boskapsskötsel tycktes vara hufvudnäring, och åsnor förekommo i stor myckenhet, hvilkas skriande hördes från alla